

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 9 ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма
Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«30» серпня 2024 р.

Голова

Громова Н. В., кандидат педагогічних
наук, доцент

Суми 2024

Розробник:

Ячменик Марина Михайлівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Семеног О. М., докт. пед. наук, проф.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітній рівень – бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
1-й			
Лекції			
18 год.			
Практичні, семінарські			
22 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
48 год.			
Консультації:			
2 год.			
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 90			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Актуальність даного навчального курсу базується на Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про вищу освіту», «Про інноваційну діяльність»; Указах Президента України «Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді», «Про вдосконалення роботи щодо виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді» ; Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Національній доктрині розвитку освіти в Україні, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр.; Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, Концепції профільного навчання у старшій школі, Концепція НУШ, Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти та ін., які окреслюють актуальність майбутньої професії вчителя.

Мета курсу сформулювати теоретичну базу знань і практичних навичок здобувачів освіти із вступу до спеціальності педагогічної освіти.

Завдання курсу:

- ознайомитися з понятійним апаратом педагогіки, психології, освіти;
- розширити уявлення про історію та становлення професії вчителя;
- формувати мотивацію до педагогічної спеціальності;
- оволодіти навичками педагогічної майстерності вчителя.

У систему професійної підготовки майбутнього вчителя-філолога входять лекції відомих учителів, практичні заняття, індз та самостійна робота.

Методи навчання

Проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні, самонавчання, практичні методи навчання (вправи, практичні та дослідні роботи).

Вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» спрямоване на формування у бакалаврів передбачених освітньою програмою компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (громадянська компетентність). ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя.
Предметні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність : моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване

	навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі. ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.
--	--

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст курсу тісно пов'язаний з іншими навчальними дисциплінами, насамперед “Інформаційно-комунікаційні технології”, “Психологія”,

“Педагогіка”, “Іноземна мова”, “Фахова українська мова”, “Сучасна українська літературна мова”, “Українська література” та ін.

3. Результати навчання за дисципліною

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» ґрунтується на сучасних підходах (особистісний, культурологічний, текстоцентричний, компетентнісний), враховує принципи системності, міждисциплінарної інтеграції, особистісно зорієнтованого навчання, діалогічності й комунікативної спрямованості, текстоцентризму, розвитку критичного мислення, співпраці викладача і здобувача освіти.

Результати навчання за дисципліною базуються на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, є достатніми для компетентного вирішення складних завдань інноваційного та дослідницького характеру в майбутній професійній діяльності, розвитку критичного мислення, soft skills, hard skills та meta skills.

Програмні результати навчання	
Знання:	ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРЗ 2. Знати й розуміти основні лінії шкільного курсу української мови та літератури, зарубіжної літератури. ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті. ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.
Уміння:	ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.
Комунікація	ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі.
Автономія і відповідальність	ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності.

Основними критеріями оцінювання знань бакалаврів із курсу «Вступ до спеціальності» є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень зарубіжних і вітчизняних педагогів;
- 5) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; якість виконання практичного завдання;
- 6) мовленнєве оформлення відповіді, уміння донести інформацію до свідомості інших;
- 7) дотримання в усному мовленні норм літературної мови;
- 8) технічні навички створення освітніх продуктів;
- 9) оволодіння технологією онлайн-інструментів.

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів
90-100	<i>Відмінно</i> – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент показує високий рівень володіння теоретичним матеріалом. Усна чи письмова відповідь правильна, послідовна, змістовна. Студент вільно оперує науковими поглядами відомих педагогів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує, критично осмислює інформацію, отриману з різних джерел. Вільно володіє сучасними онлайн-інструментами; проектує і створює різноманітні медійні продукти із урахуванням вітчизняного і зарубіжного педагогічного досвіду; дотримується етикетних формул, не допускає мовленнєвих недоліків у власному мовленні; Вільно володіє термінологією у галузі української освіти і педагогіки; застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання і створення фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації, у т.ч. дистанційних вебінарах; зацікавлений у дотриманні вимог академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, самоосвіти.

82-89	<i>Добре</i> – достатній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент показує достатній рівень володіння теоретичним матеріалом. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Студент оперує науковими поглядами відомих педагогів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує, критично осмислює інформацію, отриману з різних джерел. Володіє сучасними онлайн-інструментами; проєктує і створює різноманітні освітні продукти із урахуванням вітчизняного і зарубіжного педагогічного досвіду; дотримується етикетних формул, майже не допускає мовленнєвих недоліків у власному мовленні; Володіє термінологією у галузі української освіти і педагогіки; застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання і створення фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації, у т.ч. дистанційних вебінарах; дотримується вимог академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, самоосвіти.
74-81	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент на задовільному рівні володіє теоретичним матеріалом. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Студент орієнтується у наукових поглядах відомих медіапедагогів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує, критично осмислює інформацію, отриману з різних джерел. Володіє навичками сучасних онлайн-інструментів; проєктує і створює різноманітні медійні продукти; намагається не допускати мовленнєвих недоліків у власному мовленні; Володіє термінологією у галузі української освіти і педагогіки; намагається застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання і створення фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; проявляє бажання брати участь в різних формах наукової комунікації, у т.ч. дистанційних вебінарах; дотримується вимог академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, самоосвіти.
64-73	<i>Задовільний</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент на задовільному рівні володіє теоретичним матеріалом. Усна чи письмова відповідь не завжди правильна, послідовна, змістовна. Студент інколи оперує науковими поглядами відомих педагогів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує, критично осмислює інформацію, отриману з різних джерел. Із допомогою викладача володіє навичками сучасних онлайн-інструментів; допускає мовленнєві недоліки у власному мовленні; намагається застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання і створення фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; інколи проявляє бажання брати участь в різних формах наукової комунікації, у т.ч. дистанційних вебінарах; намагається дотримуватися вимог академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді.
60-63	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче

	середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються фактичні помилки, неточності. Студент намагається посилатися на думки відомих педагогів, намагається аналізувати, зіставляти, узагальнювати, систематизувати отриману інформацію, при цьому допускає неточності, огріхи. Частково володіє навичками сучасних онлайн-інструментів; проєктує і створює різноманітні медійні продукти; допускає мовленнєві недоліки у власному мовленні; відсутнє бажання брати участь в різних формах наукової комунікації, у т.ч. дистанційних вебінарах; намагається дотримуватися вимог академічної доброчесності.
35-59	<i>Незадовільно</i> – незадовільний рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки. Студент не володіє навчальним матеріалом, не спроможний відтворити загальновідомі медіаосвітні явища й положення. Простежується систематична непідготовленість до практичних занять, часті пропуски без поважних причин.
1-34	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі освітні явища й положення, простежується систематична непідготовленість до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Потребує повторного прослуховування курсу.

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Залік	Загальна сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2						
Тема 1.1.	Тема 1.2., 1.3	Тема 1.4.	Тема 2.1.	Тема 2.2.	Тема 2.3.	Тема 2.4.	Тема 2.6.	75		100
Поточний контроль										
5	10	5	5	15	5	15	20			
Контроль самостійної роботи								25		
10			15			10				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: усне опитування, практичні завдання, тестові завдання, поточний контроль, презентації результатів виконаних завдань, ІНДЗ, творчі роботи.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

РОЗДІЛ 1. Традиції та інновації становлення педагогічної професії.

РОЗДІЛ 2. Сучасне академічне середовище підготовки майбутнього вчителя.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Традиції та інновації становлення педагогічної професії.

ТЕМА 1.1: Загальні засади педагогічної професії

Сутність і функції педагогічної діяльності. Становлення і розвиток педагогічної професії. Особисті та професійні характеристики сучасного вчителя.

ТЕМА 1.2. Академічна доброчесність в освітньо-науковому середовищі

Академічна доброчесність як поняття. Компоненти академічної доброчесності. Законодавча нормативно-правова база забезпечення якісного академічно-доброчесного суспільства.

ТЕМА 1.3. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності на засадах академічної доброчесності

Академічна доброчесність у Сумському державному педагогічному

університеті імені А.С. Макаренка. Академічна доброчесність і штучний інтелект.

РОЗДІЛ 2

Сучасне академічне середовище підготовки майбутнього вчителя.

ТЕМА 2.1. Система освіти України. Загальноосвітня та вища школи, їх функціонування.

Нормативно-правова база. Рівні і заклади освіти України. Особливості формування hard I soft skills майбутнього вчителя.

ТЕМА 2.2. Зміст, організація і методи навчального процесу у закладі вищої освіти

Основні форми навчання у ЗВО. Різноманітність форм організації навчання у ЗВО. Особливості предметно-курсової системи навчання, її відмінність від інших систем навчання. Вимоги до викладача ЗВО. Студент як об'єкт і суб'єкт навчального процесу. Взаємовідносини викладачів і студентів

TEMA 2.3.

Сучасні дидактичні технології

Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Диференційоване навчання. Технологія проблемного навчання. Ігрові технології навчання. Технології розвивального навчання. Парацентрична технологія навчання. Особистісно-орієнтовна освіта. Інтерактивні технології.

ТЕМА 2.4. Самостійна і науково-дослідницька робота здобувачів освіти у системі професійної підготовки

Місце науково-дослідницької роботи в системі професійної підготовки здобувачів освіти. Сутність самостійної роботи в контексті індивідуальної траєкторії здобувача освіти.

Тема 2.5.Професійне самовиховання майбутнього вчителя. Культура академічної мобільності

Педагогічна культура сучасного вчителя. Програми міжнародної академічної та вітчизняної мобільності. Грантова діяльність в контексті самоосвіти. Освіта впродовж життя.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	ко н	ср		лек	пр	кон	ср
1	2	3	4	5	6					
РОЗДІЛ 1										

Традиції та інновації становлення педагогічної професії.										
ТЕМА 1.1: Загальні засади педагогічної професії	15	4	4		7					
ТЕМА 1.2. Академічна доброчесність в освітньо-науковому середовищі	13	2	4		7					
ТЕМА 1.3. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності на засадах академічної доброчесності	13	2	4		7					
РОЗДІЛ 2 Сучасне академічне середовище підготовки майбутнього вчителя.										
ТЕМА 2.1. Система освіти України. Загальноосвітня та вища школи, їх функціонування.	11	2	2		7					
ТЕМА 2.2. Зміст, організація і методи навчального процесу у закладі вищої освіти	9	2	2		5					
ТЕМА 2.3. Сучасні дидактичні технології навчання	9	2	2		5					
ТЕМА 2.4. Самостійна робота здобувачів освіти у системі професійної підготовки	9	2	2		5					
Тема 2.5.Професійне самовиховання майбутнього вчителя. Культура академічної мобільності	11	2	2	2	5					
Усього	90	18	22	2	48					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	ТЕМА 1.1: Загальні засади педагогічної професії	2	
2	ТЕМА 1.2. Академічна доброчесність в освітньо-науковому середовищі	4	
3	ТЕМА 1.3. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності на засадах академічної доброчесності	4	
4	ТЕМА 2.1. Система освіти України. Загальноосвітня та вища школи, їх функціонування.	2	
5	ТЕМА 2.2. Зміст, організація і методи навчального процесу у закладі вищої освіти	2	
6	ТЕМА 2.3. Сучасні дидактичні технології навчання	2	
7	ТЕМА 2.4. Самостійна робота здобувачів освіти у системі професійної підготовки	2	
8	Тема 2.5.Професійне самовиховання майбутнього вчителя. Культура академічної мобільності	4	
	Разом	22	

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права». Ст. 50
 1. «Порушення авторського права і суміжних прав» // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3792-12>.
 2. Закон України «Про Освіту». Ст. 42 «Академічна доброчесність» // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України.
 3. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>.
 4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Офіц. вид. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с. URL: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
 5. Нормативна база СумДПУ.
 6. URL: <http://sumdpu.edu.ua/>
 7. Academic Integrity for students: online course / University of
 8. Григор'єва М. В., Крикова О. І., Певко С. Г. Довідник з академічної доброчесності для школярів / за ред. О. О. Гужви. Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 64 с. URL: <https://goo.gl/7iNLWr>.

9. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-уклад. : О.Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Київ : УБА, 2016. 117 с.
10. Піктограми. URL: <https://icons8.com>
11. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні / Srtengthening Academic Integrity in Ukraine Project. URL: <https://saiup.org.ua>.
12. Що таке академічна доброчесність : презентація / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/docs/work/infograf-SAUP.pdf>
13. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2009. 168 с.
14. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч.посібник. К.:Академвидав, 2015. 200 с.

Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти

www.mon.gov.ua – офіційний сайт Міністерства освіти і науки України